

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
Broj: 43 0 P 228625 25 Gž
Zenica, 06.03.2025. godine

Kantonalni sud u Zenici, u građanskom vijeću sastavljenom od sudija: Indira Pašić, kao predsjednica vijeća, Srećko Kokor i Ljilja Subašić, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice T.A.iz V...ul. ..., zastupana po punomoćniku Zlotrg Ajdinu, advokatu iz Travnika, protiv tuženog EOS MATRIX d.o.o. Sarajevo, ul. Trg solidarnosti br. 2a, Sarajevo, zastupan po punomoćniku Gurda Amri, advokatu iz Sarajeva, radi utvrđenja, v.s. 829,90 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Zenici broj 43 0 P 228625 23 P od 15.01.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.03.2025. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

Žalba se uvažava, prvostepena presuda u stavu prvom i drugom izreke preinačava tako da se odbija kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se da je prestala obaveza tužiteljice po osnovu Ugovora o krediti broj: BAZE-... od 28.08.2013 godine u odnosu na tuženog, a sve na osnovu sudske odluke.

Obavezuje se tuženi - „EOS MATRIX“ d.o.o. Sarajevo da dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine podatke o nepostojanju duga prema tužiteljici A. T., JMBG ..., po osnovu Ugovora o kreditu broj: BAZE-... od 28.08.2013 godine, da bi se izbrisalo ovakvo stanje iz evidencije Centralnog registra kredita (CRK), a sve u roku od 30 dana od dana prijema presude.“

Preinačava se prvostepena presuda i u dijelu odluke o troškovima postupka (stav treći i četvrti izreke) tako da se nalaže tužiteljici da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.067,01 KM u roku od 30 dana.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda, stavom prvim i drugim izreke, odlučeno je kako slijedi:

„Utvrđuje se da je prestala obaveza tužiteljice po osnovu Ugovora o krediti broj: BAZE-... od 28.08.2013 godine u odnosu na tuženog, a sve na osnovu sudske odluke.

Obavezuje se tuženi - „EOS MATRIX“ d.o.o. Sarajevo da dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine podatke o nepostojanju duga prema tužiteljici A. T., JMBG ....., po osnovu Ugovora o kreditu broj: BAZE-... od 28.08.2013 godine, da bi se izbrisalo ovakvo stanje iz evidencije Centralnog registra kredita (CRK), a sve u roku od 30 dana od dana prijema presude.“

Stavom trećim izreke, obavezan je tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove postupka u iznosu od 942,40 KM, u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Stavom četvrtim izreke, odbijen je kao neosnovan zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka u iznosu od 716,01 KM.

Protiv navedene presude tuženi je blagovremeno izjavio žalbu kojom pobija prvostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da drugostepeni sud žalbu uvaži i pobijanu presudu preinačin na način da u cijelosti odbije tužbeni zahtjev, a tužiteljicu obaveže na naknadu troškova postupka.

U odgovoru na žalbu, tužiteljica je osporila navode žalbe predlažući da se žalba odbije kao neosnovana.

Nakon što je ispitao prvostepenu presudu u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povredu odredaba parničnog postupka, shodno odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), drugostepeni sud je zaključio sljedeće:

Žalba je osnovana.

Ostvaren je žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice kojim ista traži da se utvrdi da je na osnovu sudske odluke prestala obaveza tužiteljice po osnovu Ugovora o kreditu br. BAZE-... od 28.08.2013 godine u odnosu na tuženog, te zahtjev kojim tužiteljica traži da se tuženi obaveže da Centralnoj banci BiH dostavi podatke o nepostojanju duga prema tužiteljici po osnovu navedenog ugovora o kreditu, da bi se takvo stanje izbrisalo iz evidencija Centralnog registra kredita, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

Iz stanja spisa, provedenih dokaza i činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da među parničnim strankama nije bila sporna činjenica da je između Mikrokreditne fondacije „Prizma“ Sarajevo, kao davaoca kredita, i tužiteljice A. T., kao primaoca kredita, dana 28.08.2013. godine zaključen Ugovor o DB-Enterprise kreditu za obrtna sredstva br. BAZE-.... Odredbama člana 1. navedenog Ugovora regulisano je da davalac kredita odobrava primaocu kredita kredit u iznosu od 1.000,00 KM, da se kredit odobrava na rok od 18 mjeseci, sa grace periodom od 0 mjeseci, i sa ugovorenom nominalnom kamatom koja iznosi 48,90% godišnje, što iznosi 48,90% efektivne kamatne stope, te da troškovi obrade kredita iznose 5,00% od odobrenog iznosa, a isti će biti naplaćeni prilikom isplate kredita. Odredbama člana 3. Ugovora regulisano je da se primalac kredita obavezuje da će redovno otplaćivati kredit poštujući dinamiku otplatnog plata, koji je sastavni dio ovog ugovora, dok je članom 9. predmetnog Ugovora regulisano je da je primalac kredita saglasan da davalac kredita može, na osnovu svojih ugovornih obaveza, prenijeti potraživanja po osnovu ovog ugovora na treću stranu, uz prethodno pismeno obavještenje primaoca kredita. Također, nije bila sporna ni činjenica da je između Mikrokreditne fondacije „Prizma“ u stečaju, i tuženog EOS Matrix d.o.o. Sarajevo, dana 20.06.2018. godine zaključen ugovor kojim je potraživanje prema tužiteljici A. T. po navedenom Ugovoru o DB-Enterprise kreditu za obrtna sredstva br. BAZE-... Mikrokreditna fondacija „Prizma“ prenijela na tuženog EOS Matrix d.o.o. Sarajevo.

Nadalje, iz stanja spisa, provedenih dokaza i činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da među parničnim strankama nije bila sporna ni činjenica da je u postupku, koji je vođen po tužbi tuženog u ovom postupku EOS Matrix d.o.o. Sarajevo, protiv tužiteljice A. T., radi isplate duga po navedenom Ugovoru o DB-Enterprise kreditu za obrtna sredstva br. BAZE-... od 28.08.2013, godine, Općinski sud u Travniku dana 03.12.2020. godine donio presudu br. 51 0 Mal 163655 19 Mal kojom je odbio tužbeni zahtjev. Naime, navedenom presudom br. 51 0 Mal 163655 19 Mal od 03.12.2020. godine, stavom prvim izreke, određeno je da se odbija kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi: „Obavezuje se tuženi da tužiocu isplati novčani iznos od 829,90 KM na ime glavnog doga, novčani iznos od 195,68 KM na ime ugovorene kamate, sa zakonskom zateznom kamatom na novčani iznos od 829,90 KM kao iznos glavnog duga počev od 11.08.2014. godine, kao dana dospelosti cjelokupnog potraživanja, pa do konačne isplate, te da mu nadoknadi troškove postupka, a sve u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude.“. Navedenu presudu o odbijanju kao neosnovanog tužbenog zahtjeva, Općinski sud u Travniku je donio iz razloga što je utvrdio i zaključio da je nastupila zastara predmetnog potraživanja, a ta

činjenica, da je tužbeni zahtjev odbijen zbog zastare, koja nije ni bila sporna među parničnim strankama, i proizilazi iz obrazloženja navedene presude.

Nadalje, iz stanja spisa, provedenih dokaza i činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da među parničnim strankama nisu bile sporne ni činjenice da je navedena presuda Općinskog suda u Travniku postala pravosnažna sa danom 29.12.2020. godine te da je i nakon donošenja navedene presude tuženi pozivao tužiteljicu da isplati dug po navedenom ugovoru o kreditu.

Konačno, iz stanja spisa, provedenih dokaza i činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da među parničnim strankama nije bilo sporno ni da je predmetni Ugovor o DB-Enterprise kreditu za obrtna sredstva br. BAZE-... evidentiran i kod Centralne banke BiH kao aktivna obaveza tužiteljice, povodom koje tuženi nije Centralnoj banci BiH dostavio zahtjev za brisanje predmetnog kredita iz Centralnog registra kredita (CRK), a koji zahtjev, prema Odluci o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH, može podnijeti samo lice koje je i dostavilo podatke u registar (evidentirao zaduženje), a što je u konkretnom slučaju tuženi.

Među parničnim strankama sporna je bila primjena materijalnog prava odnosno, sporno je, prije svega, bilo da li je donošenjem navedene pravosnažne presude Općinskog suda u Travniku o odbijanju tužbenog zahtjeva zbog zastare, prestala obaveza tužiteljice po predmetnom Ugovoru o DB-Enterprise kreditu za obrtna sredstva br. BAZE-....

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud tužbeni zahtjev ocijenio osnovanim jer je zaključio da je donošenjem navedene presude Općinskom suda u Travniku prestala obaveza tužiteljice po navedenom Ugovoru o kreditu.

Naime, u obrazloženju pobijane presude, strana 6. pasus 2., 3., 5. i 6., prvostepeni sud navodi, između ostalog i sljedeće: „na osnovu dokaza izvedenih tokom postupka, utvrđeno je da je obaveza tužitelja po Ugovoru o Enterprise kreditu broj BAZE-... od 28.08.2013. godine u odnosu na tuženog prestala na osnovu sudske odluke tj. pravosnažne presude Općinskog suda u Travniku broj 51 0 Mal 163655 19 Mal od 03.12.2020. godine, radi čega je osnovan navedeni dio tužbenog zahtjeva tužiteljice. Naime, u situaciji kada je pravosnažnom presudom riješeno jedno konkretno pravno pitanje u međusobnom odnosu stranaka, one su presudom vezane tako da ubuduće svoje ponašanje moraju da prilagode odluci kao u presudi, isto onako kao što su dužne da se pokore nečemu što je sadržano u zakonu. Dejstvo pravosnažne presude sastoji se, u načelu, u otklanjanju svake sumnje o postojanju i sadržini jednog pravnog odnosa, prava ili zahtjeva, oko kojih je do presude postojao spor. Nastupanjem pravosnažnosti, po sili zakona, kad su ispunjene zakonske pretpostavke, odluka dobija pravnu snagu koja joj omogućava da obezbijedi sve ciljeve koji se radi konačnog ostvarenja pravne sigurnosti, moraju obezbijediti sudskom odlukom”, „Kako je tužbeni zahtjev tuženog u ovom postupku, a tužitelja pred Općinskim sudom u Travniku, u postupku koji se kod tog suda vodio pod brojem 51 0 Mal 163655 19 Mal, pravosnažno odbijen, njegovo potraživanje iz navedenog Ugovora o Enterprise kreditu broj BAZE-... od 28.08.2013. godine prema tužiteljici iz ovog postupka je prestalo u smislu člana 295. stav 1. i 2. ZOO, pa je shodno tome odlučeno kao u izreci (stav I)”, „Kako je na osnovu dokaza izvedenih u toku postupka, utvrđeno je da je tužiteljica dokazala osnov tužbenog zahtjeva jer je donošenjem naprijed navedene presude prestala obaveza iste prema tuženom, to je ocijenjeno da je navedeni tužbeni zahtjev osnovan”, „ u konkretnom slučaju tužiteljica ne traži da se utvrdi da je na osnovu zastarjelosti prestalo potraživanje tuženog iz ovog postupka . . . nego traži da se utvrdi da je potraživanje tuženog prestalo na osnovu sudske odluke odnosno presude Općinskog suda u Travniku broj 51 0 Mal 163655 19 Mal od 03.12.2020. godine . . .”.

Naprijed navedeni zaključci i pravna rezonovanja prvostepenog suda, ne mogu se prihvatiti kao pravilni(a).

Kao prvo, predmetnom tužbom i postavljenim tužbenim zahtjevom odnosno tužbenim zahtjevima tužiteljica ne traži utvrđenje da je na osnovu sudske odluke (presude Općinskog suda u Travniku) prestalo „potraživanje tuženog“, kao što to prvostepeni sud pogrešno navodi i tvrdi, nego ista traži utvrđenje da je na osnovu sudske odluke (presude Općinskog suda u Travniku) prestala „obaveza tužiteljice“ po osnovu navedenog ugovora o kreditu. Sve i da u konkretnom slučaju tužiteljica traži da se utvrdi da je na osnovu sudske odluke prestalo „potraživanje tuženog“ onda se takav spor ne bi mogao riješiti primjenom odredbi člana 295. stav 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima s obzirom da odredbe člana 295. regulišu pitanje prestanka „obaveza“, a ne prestanka „potraživanja“.

Dakle, predmet spora nije zahtjev za utvrđenje prestanka, na osnovu sudske odluke, „potraživanja tuženog“ po navedenom ugovoru o kreditu, nego je predmet spora utvrđenje prestanka, na osnovu sudske odluke, „obaveze tužiteljice“ po navedenom ugovoru o kreditu.

Članom 295. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ br. 29/78 do 57/89, „Službeni list RBiH“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, te „Službene novine Federacije BiH“ br. 29/03 i 42/11) propisano je da obaveza prestaje kad se ispuni, kao i u drugim zakonom određenim slučajevima.

Prema odredbama člana 336., 344., 348., 353., i 354. ZOO-a, obaveza može prestati prebijanjem (kompenzacijom), otpuštanjem duga, prenovom (novacijom), sjedinjenjem (konfuzijom) i nemogućnošću ispunjenja.

Zastarjelošću potraživanja obaveza ne prestaje. Zastarjelošću prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obaveze (čl. 360. stav 1. ZOO-a). Zastarom potraživanja ne gasi se obligacija, ne gasi se pravo povjerioca, već samo zahtjev za ostvarenje tog prava tužbom u materijalnom smislu. Nastupanjem zastare dužnikova obaveza i dalje postoji i to sada kao naturalna (prirodna). Prinudna obligacija pretvara se u naturalnu (prirodnu) – neutuživu obligaciju. Dužnikova obaveza, kao naturalna, i dalje postoji, što znači da je dužnik može ispuniti i nakon nastupanja zastarjelosti, ali, ako on to ne učini, a povjerilac podnese tužbu, sud će po, prigovoru dužnika da je potraživanje zastarjelo, odbiti tužbeni zahtjev, a što je i bio slučaj u postupku koji je, pod brojem 51 0 Mal 163655 19 Mal, vođen kod Općinskog suda u Travniku.

Dakle, pravosnažnom presudom Općinskog suda u Travniku br. 51 0 Mal 163655 19 Mal, kojom je zbog zastare odbijen tužbeni zahtjev tuženog EOS Matrix d.o.o. Sarajevo za isplatu duga po Ugovoru o DB-Enterprise kreditu za obrtna sredstva br. BAZE-... od 28.08.2013. godine, nije niti je mogla prestati obaveza tužiteljice po tom ugovoru, nego je samo prestala mogućnost tuženog da prinudnim putem ostvari svoje potraživanje prema tužiteljici po konkretnom ugovoru o kreditu.

Shodno navedenom, ne samo da je potpuno neosnovan tužbeni zahtjev u dijelu usmjerenom na utvrđenje da je na osnovu sudske odluke prestala obaveza tužiteljice po osnovu Ugovora o kreditu br. BAZE-... od 28.08.2013 godine u odnosu na tuženog, nego je potpuno neosnovan i tužbeni zahtjev u dijelu usmjerenom na obavezivanje tuženog da Centralnoj banci Bosne i Hercegovine dostavi podatke o nepostojanju duga tužiteljice po osnovu navedenog ugovora o kreditu. Koje podatke bi to tuženi bio u obavezi da dostavi Centralnoj banci kad dug i dalje postoji i postojaće sve dok ga tuženi ne otpusti (ili dok ga tužiteljica ne ispuni). Brisanje podataka u Centralnom registru kredita može tražiti samo onaj ko je dostavio podatke u registar („Eos Matrix d.o.o. Sarajevo), a nijedan zakon ne propisuje obavezu tuženog da briše dug koji i dalje postoji. Da je tuženi u svojim poslovnim knjigama izvršio otpis tog duga (što nije) moglo bi se

eventualno govoriti i o njegovoj obavezi da Centralnom registru kredita dostavi taj podatak u cilju brisanja stanja u Registru, ali niko tuženog ne može prisiliti da izvrši otpis duga.

Dakle, kako je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo, to je žalbu tuženog kao osnovanu valjalo uvažiti.

Članom 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku propisano je da će sud, kad preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek ili ukine tu odluku i odbaci tužbu, odlučiti o troškovima cijelog postupka.

Članom 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku propisano je da je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna protivnoj stranci nadoknaditi troškove, dok je članom 387. stav 1. istog Zakona propisano da će sud, pri odlučivanju koji će se troškovi stranci nadoknaditi, uzeti u obzir samo troškove koji su bili potrebni radi vođenja parnice ocjenjujući brižljivo sve okolnosti.

Preinačenjem prvostepene presude tuženi je u cijelosti uspio u predmetnom sporu, pa je prvostepenu presudu valjalo preinačiti i u dijelu odluke o troškovima parničnog postupka, a sve shodno naprijed citiranim odredbama Zakona o parničnom postupku.

Tuženom, prema ocjeni drugostepenog suda, pripada pravo na naknadu troškova postupka koji se odnose na troškove zastupanja od strane advokata na pripremnom ročištu i ročištu za glavnu raspravu u iznosu od po 240,00 KM, troškove PDV-a na navedene radnje u iznosu od 81,60 KM, troškove (zajedno sa PDV-om) upotrebe automobila za dolazak advokata na ročište od 17.12.2024. godine na relaciji Sarajevo-Zenica-Sarajevo u iznosu 154,51 KM, troškove satava žalbe po advokatu u iznosu od 300,00 KM i troškove PDV-a na tu radnju u iznosu od 351,00 KM, a što u skladu sa odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/04 i 24/04) i odredbama Zakona o porezu na dodatu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17) iznosi ukupno 1.067,01 KM.

Na osnovu svega iznesenog, a primjenom odredbe iz člana 229. tačka 4. Zakona o parničnom postupku odlučeno je kao u stavu prvom izreke ove presude, dok je primjenom odredbi člana 386. stav 1., 387. stav 1., 396. stav 2., 397. stav 2. i 235. tačka 3. Zakona o parničnom postupku odlučeno je kao u stavu drugom izreke ove presude.

Predsjednica vijeća
Indira Pašić